

VORMSI ÕORMSÖ

Fotod: Meeme Veisson

Vormsil tähistati 24. veebruaril Eesti Vabariigi sünnipäeva

Kindlasti olid paljud juba hommikul pidulikule Pika Hermann'i torni lipu heiskamisele televiisori vahendusel kaasa elanud ja pidupäeva tundega koguneti Vormsi valla Vabadussõja ausamba juurde.

Vallavanem Tanel Viks pidas kõne meenutades neid, kes meile osaks saanud vabaduse eest kord oma elu andsid ning jagas lootust, et kuigi Eesti on väike, suudame oma vabadust kaitsta.

Ilm oli imeilus, päikesepaisteline, rahvast oli tavapärasest rohkem ja ühiselt lauldes

oli ülev tunne. Seejärel suunduti rahvamajja.

Rahvamaja oli soe ja armas, pidulaud kaetud ning saabudes oli tunda, et oled oodatud.

Kohal oli pea 70 inimest ja ühine hümn laulmine lisas pidulikkust ning ühtehoidmistunnet. Volikogu esimees pidas sisuka kõne, milles oli austust ja armastust Eesti ja meie kodusaares vastu. Täna Eesti riiki Vormsile osaks saanud toetava suhtumise eest, millest on näha, et elu väikesaarel on riigi jaoks oluline. Täna on

riik andnud väikesaarte saarvaldadele võimaluse ise otsustada, kas jätkata iseseisva vallana või liituda ja nentis, et seda võimalust on tähtis väga hoolikalt kaaluda ja mõelda, kas on ikka õige loobuda oma elukorralduse üle isetsustamise võimalusest. Selle otsuse langetamiseks on tähtis kogukonna arvamus. Kogukond, need ei ole ainult need, kes siin kohapeal elavad. Kogukond need on lisaks ka kõik need, kes meie saarega seotud ja selle käekäigust huvitatud. Suvevormsilased, maaomanikud, kõik kes oma maksutulu saarele toovad, maid ja maju korras hoiavad.

Ivo Sarapuu tänas kõiki neid, kes oma tööd, vaba aega ja raha saare ellu ja turvatundesse panustavad. Rõhutas kodu ja perekonna tähtsust. Oluline on lastes väikesest peale vaba riigi tunnet ja tähtsust kasvatada. Meil on see kõik olemas: lasteaiaõpetame lapsi rahvusvärvides riigilippu joonistama, tundma rukkilille ja suitsupääsukest, kui meie riigi sümboleid. Koolilapsed teavad aina rohkem oma saarest, riigist ja selle sünniloost. Oluline on koos perede, sõpra-

de ja saarerahvaga Eesti sünnipäeva tähistada, sest riik, see olemegi ju meie kõik ja seeläbi kasvabki teadmised ja armastus oma riigi vastu.

Sünnipäevakontsert oli läbimõeldud, südamlilik, paljuülev ja ülev. Oli näha, et nii mõnigi saalisviibija pühkis vargsi pisaraid. Lasteaialapsed laulsid ja lasid valla vahva luulepõimiku, laul lippude lehvides läks kõigile hinge. Uhke tunne oli kogu kooli pilli mängimas näha ja üheskoos mängitud kandlelugu puudutas saalisolijate hingekeeli. Vormsi Lasteaed-Põhikooli pere on sõbralik ja ühtne. Suur tänu õpetajatele, kes on suutnud kogu koolipere kaasa haarata ja igapäev ühistegemises sobiv osa leida. Suuremate õpilaste laul kodust oli kontserdi lõpetuseks väga sobiv ja meelilendav ning läks saalisolijate südamesse. Sünnipäevapidu lõppes tavapärase kringli söömisega, sai nautida kaunit ja pidulikult kaetud lauda, morsi ja kohvi ning nagu presidendi vastuvõtult teiste kohalolnutega suhelda. Oli tõeliselt tore ja armas pidu, kohtumiseni järgmisel 99. sünnipäeval.

ÕNNESOOVID

Vallavanem Tanel Viks andis üle vallavalitsuse tänukirjad ja meened:

- **Martti Pärna** - saalihoki võistkonna treenerit, kelle juhendatud meeskond saavutas Läänemaa Rahvaliigal II koha
- **Saalihoki võistkond** - Vormsi valla eduka esindamise eest Läänemaa Rahvaliigal
- **Heily Piip** - Vormsi meeskonna Läänemaa saalihoki võistlustel osalemise korraldamise eest
- **Lauri Levo** - Vormsi laulupeo – aasta ühe tähtsündmuse korraldamise eest
- **Kaido Valm** - saare rahva turvalisuse tagamisel ja aktiivse tegutsemise eest Vormsi Merepääste Seltsi juhatuses
- **Urmo Pollisinski** - Vormsi kogukonnale turvalisuse tagamiseks oluliste projektide eest Merepääste Seltsis

Vormsi kultuuripäev 2016

ANTS RAJANDO

Laupäeval, 12. märtsil korraldab Vormsi selts koostöös saare teiste seltside, ühingute ja Lasteaed-Põhikooliga järjekordse, arvult üheksanda Vormsi kultuuripäeva, mis traditsiooniliselt toimub kord aastas Maria Murmani sünniaastapäeva paiku.

Vormsi kultuuripäeva idee sai alguse saarerahva omaalgatuse korras eesmärgiga hoida, tutvustada ja väärtustada saare kultuuripärandit ning seeläbi tugevdada kogukonna elujõudu. Varasemate kultuuripäevade teemadeks on olnud saare ajalugu, käsitöö, elulaad, loodus, muusika, külakogukond, haridus, maastik ja ühistegevus.

Selle aasta teemaks on ühisotsustamine väikesaare kogukonnas. Juba iidsetest aegadest on saarelisus ja mereline eluviis eeldanud Vormsi

asukatelt kõrget läbirääkimiste ja ühisotsustamise kultuuri. Saare külakogukondadel on ajalooliselt olnud sajandite jooksul väljakujunenud pikk ühisotsustamise traditsioon, mis tagas ellujäämise rasketel aegadel. Teine Maailmasõda ja järgnenud okupatsioon ning muutused nii ühiskonnas laemalt kui ka saare kogukonnas kitsamalt on vähendanud inimeste koostöömeelt ja ühiste asjade üle otsustamise valmidust.

Valdav osa saare elanikest on jäänud eemale kogukonnale oluliste küsimuste arutelust ja otsuste kujundamisest. Kõiki vormsilasi puudutavaid küsimusi otsustatakse sageli liiga väikeses ringis. Tagajärjeks on võõrandumine ja kogukonnasisese usalduse vähenemine.

Selle aasta kultuuripäeva eesmärk on kogukonna ühisotsustamise ajaloolise traditsiooni elustamine kujul, mis aitaks

lahendada saare inimeste täna-seid vajadusi. See on vältimatult vajalik, et kaitsta saare eripära ja kultuuripärandit ning hoida elus kohalikku elulaadi ja häid tavasid. Toimiv läbirääkimiste ja otsustamise kultuur on eelduseks, et kujuneks ühiseid väärtusi austav ja koostöömiv elujõuline kogukond.

Kultuuripäeva juhatab sisse muusikaline tervitus lasteaiast ja kooliõpilastelt. Kavas on ettekanded valdkonna tuntud ja tunnustatud esindajatelt, millele järgneb ühine arutelu. Avatud on lasteaiaste ja kooliõpilaste näitus. Ettekannete vahel esinevad Vormsi talharpa mängijad ja rahvatantsurühm Kadakased. Kohvipausideks ja ühislounaks pakutakse vormsilaste valmistatud toite. Võimalik on kohapeal esitleda Vormsiga seotud trükiseid jms.

Kõik on oodatud ja teretunud osalema!

KULTUURIPÄEVA ETTEKANDED

- Demokraatia algatähendus – Mart Raukas, filosoofia professor, esseist;
- Ühisotsustamine Vormsil 19. saj. teisel poolel ja 20. sajandil enne II Maailmasõda - Jonathan Lindström, Vormsi juurtega Rootsi arheoloog ja ajaloolane.
- Demokraatia, ühisotsustamine Vormsi saarel taasiseseisvumisjärgsel ajal.
- Demokraatia, ühisotsustamine Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse näitel - Ülo Kalm, Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse esimees.
- Vastutuskultuur. Inimeseks olemise alused ja kogukondlikkus – Rein Einasto, emeriitprofessor, Eesti Kultuuri Koja ja Eesti Rooma Klubi liige.

Saalihoki Läänemaa rahvaliiga

24. jaanuaril toimusid Taeb-la Gümnaasiumi spordisaalis Läänemaa 2016. aasta rahvaliiga saalihoki II liiga võistlused, millest võttis osa Vormsi saalihoki võistkond. Kui eelmisel 2015. aastal sai meie võistkond III koha, siis sellel aastal saavutati II koht.

Suured tänusõnad poistele, kes võistlesid Vormsi meeskonnas!

Aitäh: Orm-Robert Rammul, Joosep Valm, Sander Kisler, Raimond Sarapuu.

Suur aitäh Marti Pärnale ilma kellelta ei oleks meil nii vahvat ja edukat võistkonda.

Tänud ka Meeme Veisso-

Vormsi poisid treener Martti Pärna juhendamisel. Fotod: Meeme Veisson

nile, kes aitab meid alati transpordiga ja Vormsi vallale ning Vormsi Lasteaed-Põhikoolile,

kes on meid alati aidanud ja toetanud.

Heily Piip

Vallavanem Tanel Viks saalihokivõistkonda 24. veebruaril tänamas.

Aastatagused meediakajastused Vormsi elust-olust

Oktoobrikuu ajalehest algas 30-aastatagune malevasuve meenusus EÕM-i rühmakomandöridelt Maire ja Mati Laoselt. Kokku ilmus 1986.a. Noorte Hääles üheksa osa. Põnev on lugeda Vormsi elust, malevlaste tegemistest, selleaegsetest probleemidest jne. Tore oleks, kui mõni 1985.a. Vormsi malevarühmas olnu või ka rühmakomandörid võtaksid ajalehe toimetajaga kontakti ja nõustuksid jagama oma muljeid.

Noorte Hääle 1986

MAIRE LAOS MATI LAOS

Sellest on asi muidugi kaugel, et kahekümnenda sajandi viimase veerandi keskmine õpilasmalevlane õhtuti ainult linnulaulu või mõtiskleva kitarrimuusikaga lepiks ning sellest romantikast ja malevasuve õhtutantsude ja -oleskleemiste jaoks külgetõmbejõudu leiaks. Endast parajalt tugevaid detsibelle paiskav makk ja muud muusikamasinad on malevarühmades saanud sama vajalikeks atribuutideks kui kõblas kapsapõllul või hang heinamaal.

Tänu sellistele juurdunud vaatenurkadele oli võimalik mullu suvel Vormsil esimesel poolteisel malevanädalal külarahvast imelisel kombel üllatadagi. Lausa šokeeritult tuli üks kui teine neist komandöride juurde ja päris aru, et mis imerühm see tänavu saarele jõudnud on. Õhtuti vaikne kui linnupesas, ainult tüdrukute sädistamist vahetevahel kuulda.

Ei diskonätsu, ei punkikisa, ei raskemetalseid kitarre!?!

Tegelikult Vormsi rühmal esimesed poolteist nädalat makki ega võimendust polnud...

Hea rahulik oli looduse rüpes nii hingata-olla-puhata küll, mõtlesime meie, pisut vanemad inimesed. Ehkki olime ka kodus masinamuusikaga küllaldaselt harjunud.

Koduseid muusikaaparaate ei tihanud keegi rühmast saarele kaasa võtta. Õige ka, arvasime, sest seda, mis neist kambaga kasutamise järel tavaliselt maleva lõpuks järele jääb, olime mõnelgi varasemal suvel näinud ja kahjuks kogunudki.

Laenusid tuli appi ja siis oli Vormsi rühmal heliaparaate korraga rohkem kui mõnesaja rubla eest...

Külarahvaski ei imesta-

Leierkastikuis

nud enam, sest malevasuvine traditsiooniline «jee-jee-jeh» kaikus lindilt mõnikord üle küla. Ega meie peale pahanud, toredal külarahval paistis noortest arusaamist jätkuvat. Ja ju tulid seepeale vanemaile oma noorusaja hullumisedki meelde.

Malevapäevikust, 1. juulil

Näapsumate tüdrukute muskleist on heinapallid veel sutike üle. Aga kui sellised vihased tööpäevad jätkuvad, võib vist maleva lõpus naisraskejõustiklaste klubi asutamisele juba täiesti realselt mõtlema hakata. Poisid, mis poisid enam, täitsa noored tiitaniid juba... nemand pilluvad heinapalle kui tsirkusejõumehe sangpomme. Aktseleratsioon tempot silmas pidades oleks vist paras aeg igaks juhaks mõningaid töökaitse eeskirju tänapäevasema pilguga vaadata.

Pool sada tonni heina, mis sel päeval maleva abiga varju alla toimetati, peaks enda eest ise rääkima.

Malevapäevikust, 3. juulil

On meil rühmas siis nüüd linna- või maalapsed? Üle 60 tonni heina päevas...

Õhtused üritused tuleb taas loomuliku unetöve tõttu edasi lükata.

«Ega seda hirmsalt väsitavat heinatööd kõplamise vastu küll ei vahetaks,» teatasid paar malevlast vastuseks küsimusele tööarmastuse kohta.

Nojah, üks malevlane ole enam vähem kogu aeg nii arvanud. Küllap põhjusega.

Atribuut GOST 23707

Atribuudi GOST-i numeratsiooniga 23707 on mõneski majandis ärksamad ja kvaliteedinõudlikumad ning inimest armastavad põllujuhid lasknud kohalikul külasepal valmistada. Kui sepal vanavanaisade aegadest pärit oskusi ikka on.

Atribuut GOST 23707 tekitas Vormsilgi malevlastele teinekord raskesti mõisteta- vaid probleeme.

Kui asju äärmiselt konkreetset ajada, tuleb öelda, et atribuut GOST 23707 on meie põllumajanduses parema puudumisel kahjuks veel äärmiselt vajalik, ent samas päris nigel tööriist.

Lisada võib, et atribuut GOST 23707 on harilik kõblas ning teatavasti on see õpilasmaleva peamine töövahend.

Malevapäevikust, 5. juulil

Sedapuhku kõplame ja unistame heinast. Kõrvaloleval heinamaal paistab juba kella kümne paiku, et nüüd vist hakataksegi meie unistusi realseks muutma. Aga ei... Terve heinapressi ees on katkine traktor ja terve traktori järel on katkine press. Mehed, hein ja masinad peavad vist üksteise peale vimma.

Mäng on kõrgest mastist, sinna segatakse varuosad ja remondimeeste tahtmine, võib-olla veel midagi aimamatut. Päike käib küll ka veel kõrgelt, kui rohimistöö otsa saab, aga seda meil igatahes sel päeval ei õnnestu näha, et terve traktor katkise press eest terve pressi ette ringi rakendataks...

Järgneb

KESKKONNAAMET

Kas Sinu maa peal on poollooduslikke kooslusi?

Poollooduslikeks kooslusteks ehk pärandkooslusteks nimetakse loodusliku elustikuga kooslusi, mida on kestvalt niidetud või karjatatud. Nende taastamiseks ja/või säilimiseks on vajalikud tegevused kas karjatamine või niitmine koos niite koristamisega. Samuti pealetungiva võsa tagasitõrjumine tagamaks piisavad valgustingimused, et niit kinni ei kasvaks. Läänemaal on peamine mure kadaka, männi ja lepa intensiivne pealetung niitudele.

Poollooduslike koosluste tüübid on puisniidud, loopealsed, ranna-, lammi-, aru- ja soostunud niidud, puiskarjamaad ning nõmmed. Põllumajanduses nimetatakse poollooduslikke kooslusi ka looduslikeks rohumaadeks, vastandades neid tugeva inimõjuga kultuurrohumaadetele. Kasutusviisist sõltuvalt räägitakse sageli lihtselt heina- ja karjamaadest.

Kui Sa soovid teada, kas Sinu maa asub kaitse- või hoiualal, kas seal on inventeeritud poollooduslikke kooslusi või infot võimalike keskkonnavaliste toetuste ning vajalike tööde teostamise kohta saab Keskkonnaameti maahooldusspetsialistide käest: Mihkel Tiido tel 5308 8935, mihkel.tiido@keskkonnaamet.ee, Kaie Kattai tel 5300 1870, kaie.kattai@keskkonnaamet.ee.

Läänemaal on kõik kaitse-

se- ja hoiualad ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku alad. Nn Natura aladel asuvate poollooduslike koosluste taastamiseks ja säilimiseks on võimalik taotleda erinevaid toetusi:

taastamistoetusi maksab Keskkonnaamet. Peamiselt hõlmab see võsalõikust, pilliroo ja muu rohustu hekseldamist, puude liituvuse vähendamist ning karjamaade rajamist. Taastamisele peab järgnema hooldus. Toetusi reguleeriva määrusega saab tutvuda Riigi Teatajas: «Loodushoiutoetuse taotlemise, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise kord, nõuded toetuse maksmiseks ja toetuse määrad»

hooldamistoetusi maksab PRIA, kuid menetleb Keskkonnaamet. Hooldamistoetuse raames tuleb ala karjatada nii, et rohustu oleks vähemalt 50% ulatuses madalaks söödud või niita ja nende koristada. Toetuse kohustusperiood on viis aastat. Toetust reguleeriva määrusega saab tutvuda Riigi Teatajas: «Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus».

Erinevate niidutüüpide kohta on Keskkonnaameti tellitud hoolduskavad ning nendega on võimalik tutvuda Keskkonnaameti kodulehel, kavad on tõlgitud ka inglise keelde: <http://www.keskkonnaamet.ee/keskkonnakaitse/looduskaitse-3/poollooduslikud-kooslused-2/>

Poollooduslike koosluste taastamistööd Rumpo poolsaarel

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) korraldab poollooduslike koosluste taastamistööd Vormsil Rumpo poolsaarel. Tööd tehakse RMK halduses olevalt riigimaal, kooskõlastatult Keskkonnaametiga (kaitseala valitseja).

Taastatakse EL loodusdirektiivi nõuetele vastavaid haruldasi elupaigatüüpe, milleks Rumpol on loopealsed, kadastikud ja puiskarjamaad. Taastavate alade ulatus on 27 ha.

Töö käigus eemaldatakse kõrge loodusväärtusega

kooslustele pealekasvanud mände ja harvendatakse kadakaid. Seega taastatakse ka poolsaare ajalooline ilme, varem oli ala küllaltki lage.

Taastatavad alad on antud rendile ning koosluste edasine nõuetele vastavuse säilimine tagatakse karjatamise teel.

Ants Animägi, RMK looduskaitse-spetsialist, tel 511 6458.

(Keskkonnaameti esindaja – Elle Puurman, 517 4811)

Ormsõ Kadakased tantsuhoos uue laeva vastuvõtul. Foto: Meeme Veisson

Vormsi naisrühm osaleb II Eesti naiste tantsupeol

Vormsi naisrühm Ormsõ Kadakased osaleb 12. juunil Jõgeval toimival II Eesti Naiste Tantsupeol MeheLugu.

Naisrühma koosseisus on peole registreerunud 12 tantsijat. Rühma juhendab Annika Adams.

II Eesti Naiste Tantsupidu MeheLugu on lugu mehest ja

naisest: sellest, kuidas mehed näevad naisi ja naised mehi. Tantsulavastuses põrkuvad kaks maailma - avatud ja elurõõmus ning suletud ja kibestunud. See on lugu, milles on kirge ja armastust, aga ka viha ja põlgust. Lugu aitavad jutustada Ivo Linna ja Tiit Sukk.

Tantsupidu töötab kujundada 2016. aasta Eesti suurimaks

rahvakultuuripeoks. Etenduse lavastab mitmete üldtantsupidude lavastaja ja liigijuht Ülo Luht ning selles lööb kaasa üle 5000 tantsija enam kui 400 rühmast.

Peo muusikajuht on Toomas Lunge ja tekstide autor Heiki Vilep.

II Eesti Naiste Tantsupidu MeheLugu toimub Jõgeva lin-

na staadionil 12. juunil. Kavas on peaproov- ja kaks kontsertetendust.

Pileteid etendustele müüb Piletilevi.

Tulge oma valla naistele kaasa elama!

Raivo Suni, II Eesti Naiste Tantsupeo teabejuht

Maaleht hakkab suurejoonelise projektina kunstnike ja lugejatega Eestimaa elu jäädvustama

Kutsume teid kaasa lööma ettevõtmises, mille käigus soovime jäädvustada tänast Eestimaad läbi lugude ja maalide. Ootame selleks teie lugusid huvitavatest Eesti paikadest, inimestest, probleemidest, olukordadest, hetkedest ja sündmustest, mis kõnetavad meid – Eesti inimesi – nendel aegadel kõige ilmekamalt. Lisaks on kõik kunstnikud oodatud neid inspireerivaid lugusid maalidel kujutama. Parimad lood ja maalid avaldame Maalehes, samuti jõuavad need järgmisel aastal suurtele näitustele Tallinnas ja mujal Eestis ning väärrika raamatu kaante vahele.

Kui anname hinnangut millelegi erakordsele, siis kasutame kirjeldamiseks tihti just sõna «maaliline». Eesti elu ja inimesed on erakordsed. Suurejoonelise ja tavapäraseist teistmoodi ettevõtmisega tahame kokku koguda põnevad lood meie inimeste elust ning kõige tipuks saavad need lood maalideks, mis kestavad pikki põlvkondi. Maale hoiatakse ja vaadatakse erilise pilguga, nad jutustavad väga erilisi lugusid, annavad järeltulevatele põlvede jaoks erilise kokkuvõtte. See on samaaegselt ka üks erakordne ja mitmekesine rännak meie juurte juurde.

Maaleht ootab kõikide lugusid kuni märtsi lõpuni ja et need kirjeldaksid võimalikult ehedalt praegust Eesti elu. Saadetavad lood võiksid selgitada, miks just see paik, sündmus, probleem või inimene väärriks tulevastele põlvedele jäädvustamist. Hea, kui põhjendus mahuks 500-1000 tä-

hemärgi sisse, mis on kuni pool lehekülge trükitud teksti. Lood palume saata e-posti aadressile maal@maaleht.ee või postiaadressile Maaleht, Narva mnt 13, 10151 Tallinn, märksõnaga Jäädvustame Eesti.

Kui soovite olla aga üks nendest, kes soovib sirvida meie laekunud lugusid ja sealt maalimiseks inspiratsiooni saada, siis palun andke endast 20. märtsiks 2016 märku e-posti aadressil maal@maaleht.ee. Sel moel saame teile edastada Maalehele laekunud lood või jagada muud kaasalöömiseks tarvilikku infot.

Selle ettevõtmise raames sündiv maal peaks valmima hiljemalt 31. oktoobriks 2016. Reprint teosest koos autori ja pildi kohta käivate rekvisiitidega ootame e-posti aadressile mal@maaleht.ee.

Maalehe ajakirjanikud sõidavad mööda Eestit pidevalt ringi, et anda oma lugejatele kõige vahetum pilt Eestimaa elust selle erinevates servades. Nendel sõitudel mõistame iga kord, kui omanäolised on Eesti erinevad paigad, lood ning inimesed, kui põnev on Eesti elu. See ongi meid viinud mõttele jäädvustada tänane Eestimaa tulevastele põlvedele lugude ja maalidena.

Mõeldes südamega Eesti maa ja rahva peale! Lisainfo saamiseks ja kõikide küsimuste korral palun kirjutada e-posti aadressile maal@maaleht.ee või helistada telefonil 661 3310 / 661 3300.

Andres Eilart, Maalehe peatoimetaja

TEATED

JUUKSUR

Juuksur tuleb saarele 16.-17. märts 2016.

Uued raamatud raamatukogus

Jaнварis ilmunud raamatud ootavad lugejaid.

Eesti kirjandus
Johannes, M. «Minu Barcelona»
Kadastik, M. «Paarismäng»
Masso, K. «Minu Portugal»
Moritz, W. «Mullivabalt»
Mägi, J. «Hoiab oma leib»
Tohvri, E. «Äri ja armastus»
Väljaste, E. «Täiskuu, reede 13.»

Tõlkekirjandus
Barnett, L. «Meie võimalikud elud»
Riley, L. «Seitse öde»
McLain, P. «Tiir ümber päikesse»

Lastekirjandus
Ots, L. «Lumise metsa rööm»
Reichardt, H. «Leenu ja Liisu lood»
Zett, S. «Hugo V. tegutseb»

Muu kirjandus
Kõivupu, M. «Eestlase eluring»
«Maailma ajalugu»
Mikita, V. «Lindvistika, ehk, Metsa see...»
Muuli, K. «Vilja teine elu»
Rästa, S. «Minu Kennedy»
Sullivan, R. «Stalini tütar»
Suvorov, V. «Kõigi vastu»
Suvorov, V. «Murdumine»
Suvorov, V. «Vanakuradi vanaema»
«Kuidas teadus TerVET rahvast teenib?»